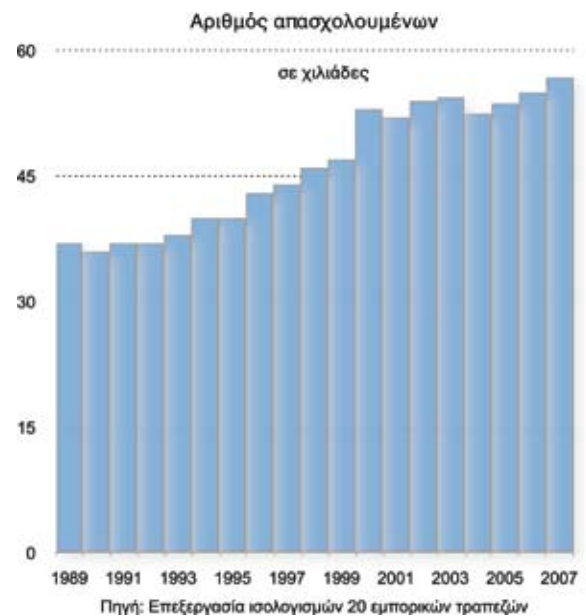

Μελέτη

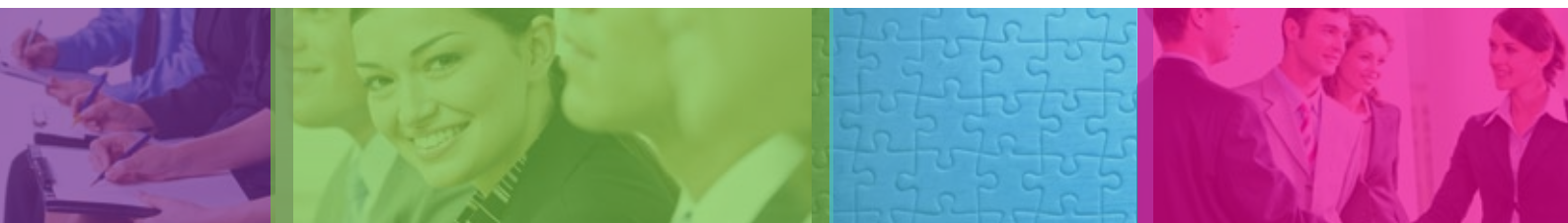
<http://www.ine.otoe.gr>
<http://ineotoe.wordpress.com>Η απασχόληση
στις τράπεζεςΜελέτη του ΙΝΕ της ΟΤΟΕ
Μισθοί, κέρδη και απασχόληση
στις τράπεζες 2009Αριθμός
εργαζομένων
στις 20
κυριότερες
εμπορικές
τράπεζες
της Ελλάδας

Η δύσκολη περίοδος παγκόσμιας οικονομικής κρίσης που διανύουμε, κατά την τελευταία διετία, και η επικείμενη αλλαγή του ρόλου του χρηματοπιστωτικού τομέα στην παγκόσμια οικονομία, θέτουν επιτακτικά το ζήτημα της απασχόλησης, όχι μόνον από την άποψη της ποιότητας της εργασίας, των νέων δεξιοτήτων και γνώσεων, και του θεσμικού πλαισίου των εργασιακών σχέσεων, αλλά και από την άποψη της περαιτέρω αύξησης του αριθμού των εργαζομένων. Το 1989 εργάζονταν στις τράπεζες της Ελλάδας 37 χιλιάδες άτομα. Το 2007 ανέρχονταν σε 58 χιλιάδες. Μετά από αυτήν την θεαματική αύξηση και ενόψει των επικείμενων μετασχηματισμών, αποτελεί, ανάγκη για το συνδικαλιστικό κίνημα των τραπεζών να προσδιορίσει το τοπίο των επερχόμενων αλλαγών και των διαγραφόμενων τάσεων σε ό,τι αφορά τον αριθμό των εργαζομένων στις τράπεζες.

Για τον λόγο αυτό, το Ινστιτούτο Εργασίας της ΟΤΟΕ υλοποίησε την μελέτη “Μισθοί, κέρδη και απασχόληση στις τράπεζες”, που εξετάζει, εκτός από την κατανομή και την εξέλιξη των μισθών (για τους οποίους εκδόθηκε ειδικό newsletter), και τους παράγοντες που καθορίζουν την εξέλιξη της απασχόλησης στον χρηματοπιστωτικό τομέα.

Είμαστε βέβαιοι ότι η μελέτη αυτή, θα αποτελέσει χρήσιμο εργαλείο για τα συνδικαλιστικά στελέχη και θα συμβάλει στον δημόσιο διάλογο σχετικά με την απασχόληση στις τράπεζες.

Σταύρος Κούκος
Πρόεδρος ΟΤΟΕ
Πρόεδρος ΙΝΕ - ΟΤΟΕ

η μελέτη

Ο σκοπός της μελέτης του Ινστιτούτου Εργασίας της ΟΤΟΕ “Μισθοί, κέρδη και απασχόληση στις τράπεζες” είναι να περιγράψει την εξέλιξη της απασχόλησης, των μισθών, της παραγωγικότητας και των κερδών στον τραπεζικό κλάδο της Ελλάδας.

Πιο συγκεκριμένα, σε ό,τι αφορά την απασχόληση, η μελέτη θέτει τα εξής ερωτήματα: Πόσο μεγάλη ήταν η αύξηση της απασχόλησης κατά την τελευταία εικοσαετία και σε ποιους παράγοντες οφειλόταν; Ποια ήταν η συμβολή κάθε παράγοντα ξεχωριστά; Μπορούμε να διαμορφώσουμε μια εκτίμηση για τις μελλοντικές εξελίξεις;

Η μελέτη χρησιμοποιεί την έννοια της έντασης απασχόλησης του τραπεζικού κλάδου. Το μέγεθος αυτό χρησιμοποιείται για να προσδιοριστεί η θέση του κλάδου στην πορεία του προς την “ωρίμανση”. Πιο συγκεκριμένα, μέχρι σήμερα, ο χρηματοπιστωτικός τομέας στην Ελλάδα αναπτύχθηκε, σε μεγάλο βαθμό, χάρη στις διαδικασίες επέκτασης είτε με την γεωγραφική έννοια του όρου, είτε με την έννοια της ανάπτυξης νέων προϊόντων και δραστηριοτήτων. Η μελέτη διαπιστώνει ότι ο κλάδος βρίσκεται στο μεταίχμιο του σταδίου επέκτασης και του σταδίου εντατικής ανάπτυξης κατά την οποία επικρατούν οι διαδικασίες αύξησης της παραγωγικότητας της εργασίας.

Βεβαίως, οι μελλοντικές εξελίξεις εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από την συνολική πορεία της ελληνικής (και της διεθνούς) οικονομίας. Για τον λόγο αυτό, η μελέτη περιλαμβάνει και ένα σύντομο κεφάλαιο σχετικά με την μεσοπρόθεσμη συγκυρία της παγκόσμιας οικονομίας, δίνοντας έμφαση στον ρόλο του χρηματοπιστωτικού τομέα, όχι μόνον επειδή μας ενδιαφέρει ιδιαίτερα, αλλά και επειδή έχει αναδειχθεί σε κεντρικό στοιχείο του σύγχρονου οικονομικού υποδείγματος.

Στο Newsletter αυτό γίνεται παρουσίαση μόνον ορισμένων αποτελεσμάτων της μελέτης που αφορούν στην απασχόληση

Αριστοτέλης Λάκκας

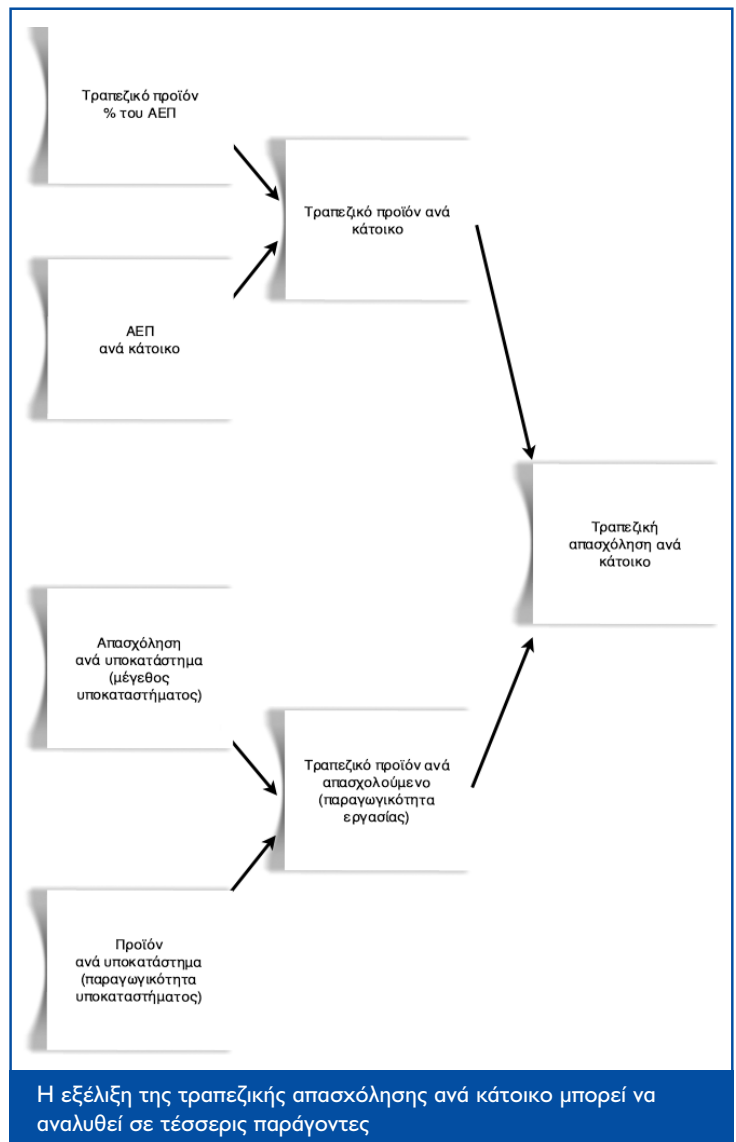
Διευθύνων Σύμβουλος ΙΝΕ - ΟΤΟΕ

Οι καθοριστικοί παράγοντες

Ο αριθμός των απασχολούμενων στις τράπεζες μπορεί να εκφρασθεί συναρτήσει των εξής δεικτών:

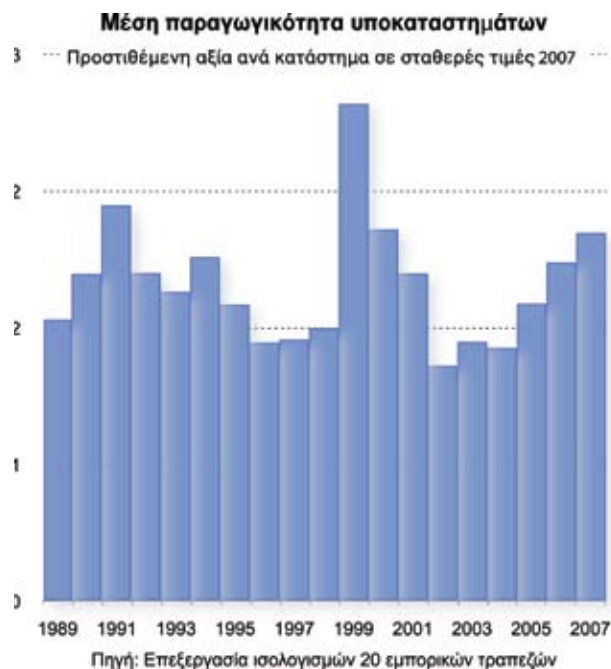
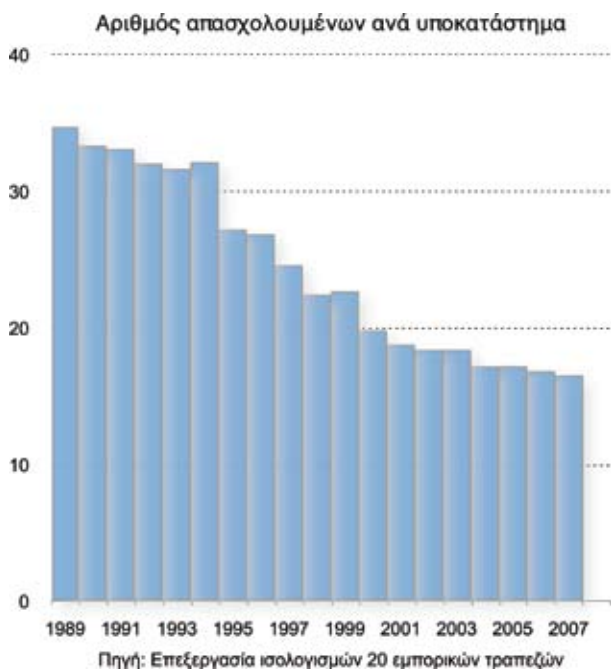
- Το προϊόν του κλάδου των τραπεζών ως ποσοστό του προϊόντος της οικονομίας. Ο δείκτης αυτός εκφράζει τον δυναμισμό του κλάδου, δηλαδή την ικανότητά του να αυξάνεται ταχύτερα από ότι ο μέσος εθνικός όρος (ή ισοδύναμα, εκφράζει το γεγονός ότι η ζήτηση για τα προϊόντα του κλάδου αυξάνεται ταχύτερα από την συνολική ζήτηση). Θεωρώντας όλους τους άλλους παράγοντες σταθερούς, η αύξηση του βάρους του κλάδου στο ΑΕΠ προκαλεί μια ανάλογη αύξηση και στην τραπεζική απασχόληση.
- Το ΑΕΠ ανά κάτοικο. Εάν θεωρήσουμε όλους τους άλλους παράγοντες ως σταθερούς, μια αύξηση κατά 1% στο ΑΕΠ ανά άτομο, θα αυξήσει κατά 1% την τραπεζική απασχόληση.
- Η μέση απασχόληση ανά κατάσταση (με επιμερισμό στα καταστήματα και του αριθμού των απασχολούμενων στις κεντρικές υπηρεσίες). Θεωρώντας τους άλλους παράγοντες ως σταθερούς, η μείωση του μεγέθους των καταστημάτων μειώνει την απασχόληση.
- Η μέση παραγωγικότητα ανά κατάσταση (με επιμερισμό στα καταστήματα και του προϊόντος των κεντρικών υπηρεσιών). Η αύξηση της παραγωγικότητας του καταστήματος μειώνει την απασχόληση (τουλάχιστον βραχυπρόθεσμα) διότι απαιτούνται λιγότερα καταστήματα για την παραγωγή του ίδιου προϊόντος.

Η μελέτη εξετάζει την εξέλιξη των παραπάνω παραγόντων από το 1989 μέχρι σήμερα στις 20 κυριότερες εμπορικές τράπεζες της Ελλάδας.

Η εξέλιξη της τραπεζικής απασχόλησης ανά κάτοικο μπορεί να αναλυθεί σε τέσσερις παράγοντες

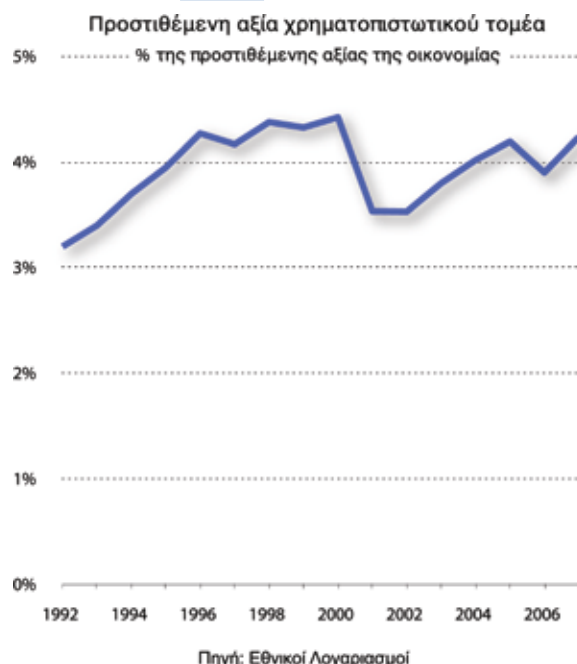
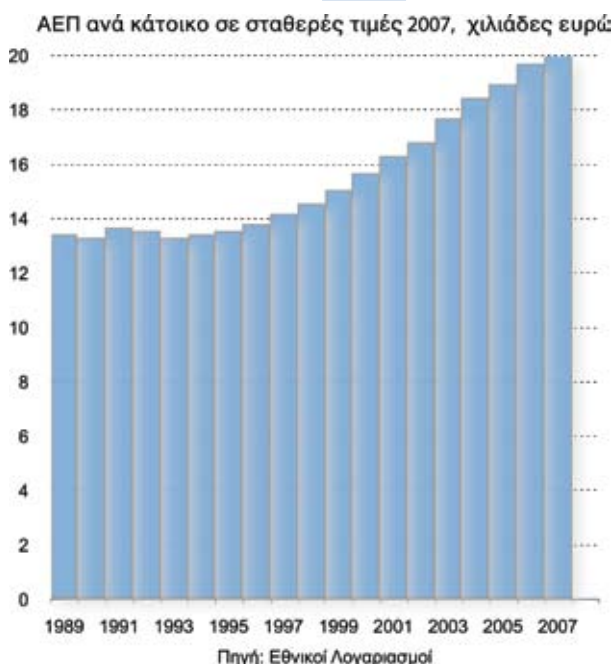
η εξέλιξη των καθοριστικών παραγόντων

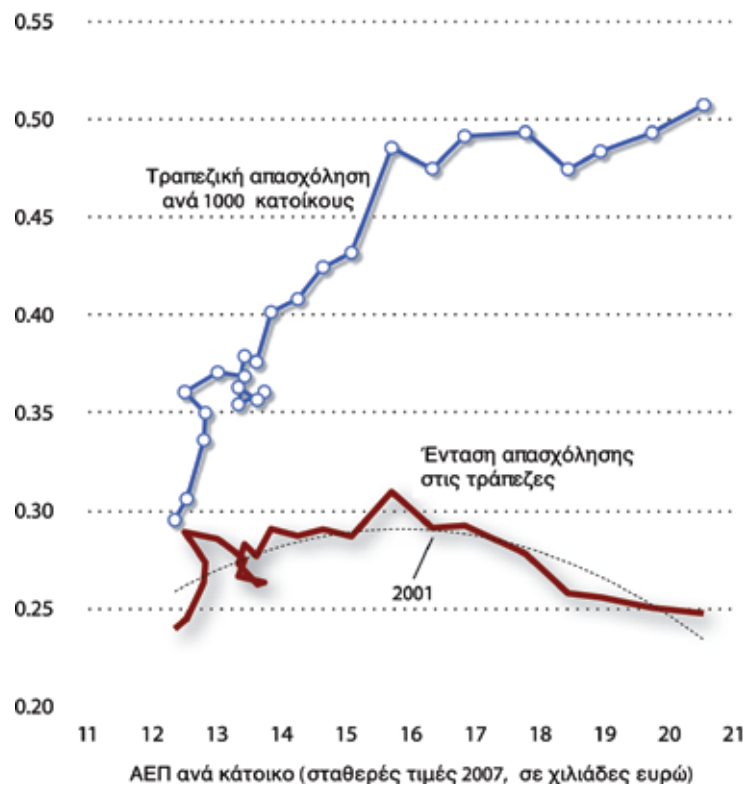
Παραγωγικότητα εργασίας στον τραπεζικό κλάδο
(προϊόν ανά εργαζόμενο)

Τραπεζική απασχόληση % του πληθυσμού

Επέκταση των δραστηριοτήτων του τραπεζικού κλάδου
(προϊόν ανά κάτοικο)

Ένταση
απασχόλησης
σε 20 εμπορικές
τράπεζες
1983-2007

τραπεζική απασχόληση και ανάπτυξη

Η ένταση της τραπεζικής απασχόλησης (δηλαδή ο αριθμός απασχολούμενων στις εμπορικές τράπεζες που χρειάζεται για να παραχθεί μία μονάδα του ΑΕΠ) αυξανόταν με υψηλούς ρυθμούς μέχρι το 1987. Επομένως, είχαμε μέχρι τότε επικράτηση των χαρακτηριστικών της επέκτασης του κλάδου: χρειαζόταν ένας αυξανόμενος αριθμός τραπεζοϋπαλλήλων για κάθε επιπλέον μονάδα του ΑΕΠ. Στη συνέχεια, και μέχρι το 2000, η ένταση απασχόλησης αυξάνεται μεν, πλην όμως με μικρούς ρυθμούς καθώς αρχίζει να γίνεται αισθητή η αύξηση της παραγωγικότητας. Τελικά, η ένταση απασχόλησης παρουσιάζει έντονα σημεία μεταστροφής σε πτωτική τάση από το 2001. Φαίνεται, δηλαδή, ότι έχουμε ήδη περάσει ένα πρώτο κρίσιμο σημείο καμπής, το οποίο σηματοδοτεί ότι έχουν αρχίσει να επικρατούν τα χαρακτηριστικά της εντατικής συσσώρευσης κεφαλαίου στον τραπεζικό κλάδο της Ελλάδας. Με άλλα λόγια, από το 2001, εξαιτίας των τεχνολογικών και οργανωτικών αλλαγών που επικράτησαν στον χρηματοπιστωτικό τομέα, η αύξηση της παραγωγικότητας ήταν τόσο μεγάλη ώστε οι μειώσεις που προκάλεσε στον αριθμό των απασχολούμενων στις τράπεζες, υπερέκλυψαν τις αυξήσεις από την επέκταση του τραπεζικού κλάδου. Έτσι, για κάθε επιπλέον μονάδα του ΑΕΠ χρειάζονται όλο και λιγότεροι επιπλέον υπάλληλοι στις τράπεζες. Εντούτοις, η τραπεζική απασχόληση ως ποσοστό του πληθυσμού, δεν παρουσιάζει μείωση: αντιθέτως, αυξήθηκε κατά το 2001-2007, πλην όμως με σαφώς μικρότερους ρυθμούς έναντι της προηγούμενης περιόδου. Κρίνοντας από την ιστορία του τραπεζικού κλάδου σε άλλες προηγμένες χώρες στις οποίες ο χρηματοπιστωτικός τομέας έχει επεκταθεί περισσότερο από όσο στην Ελλάδα, είναι προβλέψιμο ότι η πτώση της έντασης της τραπεζικής απασχόλησης θα γίνει αρκετά μεγάλη ώστε να προκαλέσει την πτώση της απασχόλησης και σε σχέση με τον πληθυσμό.

Αυτή η εξέλιξη, ωστόσο, δεν αναφέρεται στην βραχυπρόθεσμη, αλλά στην μεσοπρόθεσμη διάρκεια -εκτός βεβαίως εάν παρέμβουν δυσμενείς παράγοντες οι οποίοι θα σχετίζονται με τις έκτακτες συνθήκες που δημιουργεί η οικονομική κρίση.

